

POSTANOWIENIE

Dnia 2 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi M. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Katowicach o sygn. XIX S 14/23, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 2 sierpnia 2024 r.

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 czerwca 2024 r., sygn. V S 50/24:

- 1. odrzuca wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego;**
- 2. odrzuca zażalenie;**
- 3. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 czerwca 2024 r. w sprawie V S 50/24 Sąd Apelacyjny w Katowicach, na skutek skargi M. J. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Katowicach w sprawie XIX S 14/23, odrzucił skargę oraz umorzył postępowanie w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych.

M.J. (dalej: „Skarżący”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata A. N., pismem z 10 lipca 2024 r. (data prezentaty Sądu

Apelacyjnego w Katowicach) wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 czerwca 2024 r., V S 50/24, wnosząc o jego uchylenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania. W treści zażalenia Skarżący zawarł ewentualny wniosek w trybie art. 49 k.p.c. o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów Sądu Najwyższego oraz złożył wniosek o zwolnienie go z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w niniejszym postępowaniu zażaleniowym, powołując się na trudną sytuację finansową.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego został złożony w treści zażalenia, a zatem jeszcze przed wyznaczeniem składu orzekającego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym. Tymczasem w uchwale składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że wniosek o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy jest niedopuszczalny, przy czym sędzia objęty takim wnioskiem o wyłączenie może zasiadać w składzie sądu rozpoznającego ten wniosek. Stanowi o tym również obecnie art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c. Stąd wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego podlegał odrzuceniu jako niedopuszczalny.

Postępowanie wywołane skargą wniesioną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) jest jednoinstancyjne. Jak zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 grudnia 2005 r., I KZP 44/05, „[s]tronie nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych w toku postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki” (zob. także: postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 czerwca 2005 r., III SO 12/05; 3 października 2005 r., III SO 19/05). W tym zakresie Sąd Najwyższy wskazał, że procedura rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania

nie jest postępowaniem ani pierwszej, ani drugiej instancji, ale *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 21 września 2005 r., I KZP 24/05). Z kolei w mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006 r., III SPZP 3/05, przyjęto, że: „[n]a postanowienie w przedmiocie przewlekłości postępowania cywilnego zażalenie nie przysługuje”.

Także Trybunał Konstytucyjny uznał jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość wskazując, że „[p]ostępowanie o stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego ma charakter incydentalny, stąd ustawodawca ukształtował je jako jednoinstancyjne. Możliwość taką dopuszcza art. 78 Konstytucji” (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 9 listopada 2005 r., Ts 89/05).

Na powyższe nie ma wpływu podnoszona przez Skarżącego nowelizacja przepisów Kodeksu postępowania cywilnego dokonana ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz. 614). Przepisy tego aktu regulujące postępowanie zażaleniowe, stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania, znajdują jedynie posiłkowe („w sprawach nieuregulowanych w ustawie”) i odpowiednie zastosowanie do postępowania toczącego się na skutek skargi na przewlekłość. Zatem jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość stanowi jego swoistą cechę i wynika z jego szczególnego charakteru – jako postępowania ubocznego – a także ze względów pragmatycznych. Umożliwienie zaskarżenia rozstrzygnięcia wydanego na skutek skargi na przewlekłość postępowania mogłoby bowiem prowadzić do niedopuszczalnego długotrwałego, dwuinstancyjnego rozpoznawania skargi, co zamiast ograniczenia przewlekłości postępowania mogłoby prowadzić do efektu całkowicie odmiennego niż zamierzony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 395 § 1 w zw. z art. 397 § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłości, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Konsekwencją odrzucenia zażalenia wobec jego niedopuszczalności jest zbędność orzekania w przedmiocie wniosku Skarżącego o zwolnienie go

od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Postępowanie w tym zakresie należało zatem umorzyć na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 355 k.p.c.

[SOP]

[a!]